

January 8, 1957
**Information on Turkish and Greek Intelligence
Services Activity Against Bulgaria in 1956**

Citation:

"Information on Turkish and Greek Intelligence Services Activity Against Bulgaria in 1956", January 8, 1957, Wilson Center Digital Archive, Archive of the Ministry of the Interior, Sofia, Fond 2, Record 1, File 492. Obtained by the Bulgarian Cold War Research Group. <https://wilson-center-digital-archive.dvincitest.com/document/111422>

Summary:

A report focused on the Turkish and Greek intelligence activities in Bulgaria. The report outlines the major areas of interest - the Bulgarian military infrastructure, economic development, and the Communist party leadership. The report also talks about the role of the Turkish diplomatic representatives in encouraging repatriation of Turkish-Bulgarians to Turkey.

Original Language:

Bulgarian

Contents:

Original Scan

СПУЖБА
"ИНФОРМАЦИИ И АРХИВ"
РАЗПОВЕРЕНО
по Рес. № 1165
от ..... 28.05.2004г.

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД

относно агентурно оперативната работа по линиите на отдел II-ри и дейността на турското и гръцкото разузнаване през 1956 година.

ТУРСКО РАЗУЗНАВАНЕ

I. Оперативна обстановка.

Отчетният период се характеризира, в активна дейност от страна на турското разузнаване, както по линия на създаване на изселническо настроение всред турското и българомохомеданско население така и по линия на събиране сведения от военен, политически и стопански характер. Тази дейност се ръководеше от прекритите, като дипломати терски разузнавачи в турската легация и турските консулства в Пловдив и Бургас, а така също и от работещите срещу България задгранични центрове на турското разузнаване. Турското разузнаване използваше в тази си дейност българските граждани работещи в легацията и консултвата, реакционната част от турското население—предимно такива турци които се ползват с авторитет, като мюфтии, ходжи, имами, хатиби и учители, а така също идващите на временно посещение в страната търговци, спортисти, гости и изпращаните нелегално изменници на Родина та и турски граждани.

През отчетния период в легацията работиха 4 дипломати и 1 технически секретар. През март бе отзован един от вторите секретари а през октомври бе назначен нов аташе. Понастоящем персоланала на легацията е следният: пълномощен министър, съветник, II секретар, аташе и един секретар на консулската секция при легацията; в консулството в Пловдив са трима: консул, вицеконсул и един секретар-местен турчин; в консулството в Бургас са двама-консул и секретар-местен турчин.

Установено бе, че всички турски дипломати се интересуват от военни, стопански и политически сведения, за целта те използваха нашите граждани, работещи при тях в легацията и консултвата, а така също и посетителите на последните:

Пълномощния министър Тефик Кемахлъ възложи на агент "Ради" да му систематизира данни за нашето законодателство след 9. IX. 44 год.

и главно за постановленията и законите във връзка с ТЖС, като прояви интерес дали има насилие при кооперирането на земята. Съветникът при легацията Решат Зехни Акдур се интересуваше от розовата реколта, производството на сярна киселина, от местонахождението на наши държавни ръководителите, от посещенията на съветски ръководни дейци в нашата страна. По време на унагрските събития се интересуваше живо дали има съветски войски в страната ни, заедно с аг. "Радой" обикаляше околностите на София, за да търси такива, а на консулите в Пловдив и Бургас нареди да се обърнат на "слух и зрение", да обикалят района си и проверяват имали предвижване на съветски и български войски. Някои от сведенията Акдур съгласуваше с Прайс от английската легация.

Втория секретар Джевит Таракчиоглу запита информатора "Димо" има ли младежи труци във военното училище, колко са на брой, имената им; разпита посетилият легацията аг. "Тодоров" на ДС Айтос за положението на турците в Айтоска околия, за системата на доставките; при посещения на аг. "Галибов" в легацията го разпита за броя и имената на студентите турци, как се предава турската история, какви степенди получават, организации на турските студенти и др.

Прави впечатление, че аташето Мехмед Ашък за **кого**то имаме достоверни данни, че е кадрови разузнавач, след идването си в страната създаде доста връзки, стареа се да ги запази, като им обещава, че ще плаща всички сметки при пиенето. Редовно посещава ресторант и бар "България". Той прояви интерес към заплатите на работниците и дали последните са доволни от тях.

Бургаския консул Афан Акче е питал инж. "Георгиев" колко работници работят в пристанището, какви заплати получават, какви кораби идват, какви стоки се получават и изпращат, какви руди се товарят и къде се изпращат за преработка, къде се намират Бургаските мини, имали "Георгиев" там близки приятели, и може ли да постъпи на работа в мините. О т агент "Боянов" се е интересувал събират ли се запаси и кои набори, разпитвал е аг. "Боров" на ДС Айтос и "Асанов" на ДС Поляновград-двамата учители, за просветното дело в турските училища и е поискал да му донесат учебници за да види в какъв дух се възпитават турските деца. По време на събитията в Унгария се интересуваше, дали има съветски войски в България, за техния състав, въоръжение и местонахождение. За целта обикаляше града, пристанището и града и правеше лични наблюдения. На аг. "Кръстников" възложи задача да му събере сведения за наличието на съветски войски, като му обеща да ги заплати. Той прояви интерес и към военните съоръжения в района на с. Дебелт-Бургаско. Някои сведения той черпеше от в. "Черноморски фронт". За всичко научено своевременно информираше легацията в София

По данни на аг. "Йордан" турското консулство в Пловдив се интересува от броя на турците и българомохомеданите постъпили в висшите учебни заведения Пловдив. От донесението на аг. "Пчела" от 24. XII. 56 година е видно, че секретаря на консулството Кепчев е изяснил този въпрос в разговор с Ахмед Палов-студент в медицинския факултут-обект на разработка. При посещение на консулството в Пловдив аг. "Мустафа" на ДС Мадан е бил разпитван от Кепчев за новите норми на миньорите, какви заплати получават, коя фабрика е най-голяма, какви руди се произвеждат какво е настроението на работниците.

Редица данни показват, че обектите по турска линия в окръзите също се интересува от военни, стопански и други сведения. Така обекта на разработка "Търтея" водеща се в ДС Харманли, дълго време подработвал аг. "Славей" -военнослужач и накрая му поискал писменни сведения за военното поделение в Харманли. По данни на аг. "Светкавица" обекта на р-ка Ариф Караманлиев посетил мина Барутин-Пещерско с цел да провери какво копаят. Аг. "Каменов" донася, че обект "Мустафа" от гр. Габрово се е интересувал от новостроящите се поверителни обекти в града.

Проявиха разузнавателен интерес и някои от турските емигранти Обекта "4 Дервиш", които се води на разработка в Соф. окръжно у-ние е запитал аг. "Драганов" има ли офицери от военната академия, които да изучават турски език и колко са на брой, а така също има ли в страната съветски офицери, съветски специалисти, какви заплати получават и къде живеят.

Характерна проява на турското разузнаване през годината е активната дейност от страна на турските дипломати, за усилване на движението за изселва, което придоби масов и организиран характер и обхваща всички районни с турско и българомохомеданско население. То се засили през време на масовизацията на старите и образуването на новите ТКЗС. В началото се раздвижи турското население в Русенски и Коларовградски окръзи, а след това в другите райони. Започна с писането на писма до турската легация в които желяещите да се изселят съобщаваха, че техни близки от Турция им пишели, че изселването е разрешено и питаха дали българското правителство не ги пуска или турското не ги приема. Турските дипломати побързаха да отговорат на такива запитвания. Таракчиоглу изготви стеритотипно писмо напечатено на много екземпляри на машина и пращаше по един екземпляр до всички райони. В него съобщаваше, че от страна на българското правителство забраната за изселване още не е отменена, но турското консулство полагаало усилия за това. Необходимо било, обаче желяещите да се изселят да искат разрешение от българските власти. Легацията щела да визираща паспортите им. Препоръчваше писмото да се прочете пред всички турци.

98

при Соф. окръжно у-ние "Христов", "Иванов", "Стойнова", "Мехмедъргад", "Драганов", "Данчев" и "Тодоров".

Успоредно с това в окръзите е работено по проверката на агентурата, в резултат на което от ДС Гоце Делчев е установено, че аг. "Кемад" е предател. В Плевенски окръг са изключени двама агенти за разшифровка. В Бургаски са проверени общо 29 с.с. от които се установило, че 3 са де разконсперирали и 4 са нечестни към службата. Агентите "Дунав", "Ангел" на ДС Пловдив са измисляли своите донесения или лъгали службата.

Не са провеждани проверочни мероприятия по отношение на агентурата във Варненски окръг.

Успех в работата с агентурата е нейното използване през годината в маршрут. Към легацията бяха маршрутирани 10 агента от окръзите което даде добър резултат. Маршрутирането на агентура е използвано успешно от Хасковски и Търновски окръзи в рамките на самите окръзи. В Бургаски окръг са провеждани добри комбинации с 4 агента. В Благоевградски окръг ръководството и възпитанието на агентурата е подобро, срещите се редовни, поставят се добри задачи, агентурата е използвана в провеждане на сериозни комбинации, но се допуска такава слабост, че голяма част от нея се среща на открито. Също така една четвърт от срещите са агентурата през годината работниците от ДС Айтос са провели на открито. Някои ценни агенти на II-ро отдел при Соф. окръжно у-ние поради липса на я.к. са срещани също навън. Такива слабости са допускани и от други окръзи.

Обща взето агентурата по турска линия за цялата страна количествено не е малко, но възможностите на по-голямата част са слаби. Малко са агентите които донасят за разузнавателната дейност на обектите

ГРЪЦКО РАЗУЗНАВАНЕ

I. Оперативна обстановка.

През отчетния период гръцкото разузнаване прояви разностранна дейност; обаче основното направление беш шпионажа-събиране на сведения от стопански, политически и военен характер, а също така разузнаване и разлагане на ГКП. Отделни дипломати-разведчици в отделни случаи провеждаха вражеска агитация и пропаганда, а по време на събитията в Унгария правеха подстрекателски изказвания.

Своята подривна дейност гръцкото разузнаване провеждаше по няколко линии: чрез легацията в София, чрез нелегално прехвърляне на агентура от своя територия, чрез временно пребиваващите у нас гръцки граждани-железничари, моряци и др. и по пътя на вербовка наши граждани

отиващи на временно посещение в Гърция.

В настоящия момент в легацията работят 9 души дошли от Гърция-7 дипломатически имунитет и двама без такъв. Получени достоверни данни, че двама от дипломатите са служители от централната разузнавателна служба на Гърция, а за други двама дипломати са получени агентурни данни уличаващи ги като разузнавачи. Установено е, че легацията има радиостанция и поддържа радиовръзка със ЦИС.

За събиране на интересувачи ги сведения гръцките дипломати-разведчиците използваха метода на личното наблюдение.

Чокато през 1955 година и преди това те съвсем рядко пътуваха из страната, през 1956 година някои от тях предприеха редица обиколки при които е установено, че ги използват за разузнавателни цели. Така например Роканас, Николаидис и Антонелос няколко пъти обходиха с кола Пловски и Софийски окръзи при което по данни на външното наблюдение и у-ние V-то ДС са спирани до военни поделения и са ги наблюдавали, а в Левскиград са навлезли в района на летището и под формата, че колата им се е повредила и я поправят престояли там 20 минути през което време наблюдавали пистите, самолетите и др. съоръжения. Транос и Роканас ходиха два пъти с кола до Пловдив, Бургас и Варна, Анастасиу и Николаидис направиха 10 дневна обиколка на България през време на която са минавали покрай военни обекти с намален ход на колата и са наблюдавали

Особено много пътуване предприеха гръцките дипломати по време на унгарските събития в районите около южната ни граница. През този период Анастасиу и Николаидис ходиха няколко пъти до Пловдив, Асеновград, Благоевград-Симитли, Хасково, Бургас, Варна, Русе и др. градове. Установено е че по време на тези пътувания гръцките дипломати освен чрез лично наблюдение събират сведения и чрез разпити на наши граждани и гръцки такива живущи в България. Така например при едно пътуване на Роканас из Пловдивски окръг същия спира колата и влиза в разговор с един селянин на полето, когото питал дали е член на ТКЗС, доволен ли е от положението си и пр.

По данни на агентите "Драганов" и "Максимов" при пътуването до Пловдив Антонелос спря колата на пътя и водил разговор с един селянин позач на лозята на ТКЗС. Разпитвал го от кога е член на ТКЗС, доброволно или насилно е влезъл, какви са били доходите му преди, като частник и сега, какво е настроението на останалите кооператори и пр.

При едно пътуване на Роканас до Пловдив същия е влезал в разговор с аг. "Спартак" когото запитал има ли в България много съветски граждани, какво е отношението на българския народ към тях, има ли много албански студенти в България, как властта контролира инационалите-цигани и др.

Запитал го е също за някои фабрики в Пловдив.

За получаване на интересуващите ги сведения гръцките дипломати-разведчици използват и посещенията в легацията. Те правят всичко за да увеличат броя на посетителите. Така от страна на легацията бе изпратено писмо до гръцкия гражданин Петко Лавчиев от гр. Кърджали с което му съобщаваше да издири всички гърци в града и им съобщи, че по всички интересуващи ги въпроси могат да се отнасят направо до легацията.

През годината в резултат на дейността на гръцките дипломати се появи голямо настроение за изселване на гръцки граждани и гръцки бежанци от 9. IX. 44 година, а така също и от някои политемигранти. Много лица от гръцки произход-български граждани изявиха желание да получат гръцко поданство и да се изселят в Гърция. Всички тези лица посещаваха легацията във връзка с интересуващите ги въпроси, което бе използвано от гръцките дипломати да ги разпитват по най-различни въпроси. Това се потвърждава от донесенията на редица агенти. Така например аг. "Стефанов" при отиването си в легацията да уреди изселването си в Гърция е бил разпитан от Антонелос има ли много войска в района на границата и как се охранява последната. При приключване на разговора Антонелос му дал 300 лева и му поставил задачи без да му говори за сътрудничество с гръцкото разузнаване. Аг. "Алекс" е бил разпитан от Рокана с какви ф-ки има в гр. Димитрово и какво произвеждат и му е поставил задача да събере сведения за ДМЗ Ленин. Разполагаме с агентурни данни, че Христина Радоичева и Параскевула Христо, оридис са били използвани по същия начин. Трябва да се отбележи, че разрешенията за репатриране на гръцки граждани в Гърция се издават много бавно от гръцките власти и по този начин всеки желаещ да се репатрира се принуждава да посещава легацията по няколко пъти, които посещения се използват от дипломатите за събиране на разузнавателни сведения. Има случай когато на лица питаши защо се бави разрешението от страна на дипломатите им се отговаря, че Родината не ги е забравила и ще ги прибере, но и те трябва да покажат, че са истински гърци и родолюбци.

За събиране на сведения гръцките дипломати използват и своите дипломати от миналото, с които поддържат връзки и сега и които в болшинството са вражески настроени към Народната власт. Това е особено характерно за Антонелос.

В разговорите си със свои познати някои от гръцките дипломати водят вражеска агитация и пропаганда. Особено активен в това направление е Антонелос, който постоянно говори за съществуващи борби в ЦК на КПСС и ЦК на БКП, за предстоящи промени в Правителството и Партията, за силата на Западните страни и пр. По време на събитията в Унгария Рокана и Антонелос предсказваха, че и у нас макар и по-късно ще настъпят такива

44
101

събития, а пред аг. "Бойко" Антонелос направо заявява да не се отчайва, тъй като скоро ще настъпи края на сегашния режим в България.

През годината гръцкото разузнаване прояви голям интерес към дейността на ГКП в България и особено след промените в нейното ръководство. За събиране на такива сведения дипломатите прибегнаха до разпити на лица посещаващи легацията, като аг. "Стефанов", а от получените данни по р-ките "Лесица", "Весникаря" и "Предател" става ясно, че такива задачи са били поставени и на агентурата. Наред със събиране на сведения за дейността на ГКП гръцкото разузнаване провежда и разложителна дейност сред нейните членове. За това свидетелствува обстоятелството, че дипломатите подпомагат парично изпадналите в нужда емигранти, а от Гърция зачестиха писмата от семействата на емигранти, с които ги подканят да се върнат и спасят децата си от мизерия. Също така от Австрия се получи множество писма от "Истински гръцки комунисти избягали в СССР и демократичните страни", в които писма се отправят клевети по адрес на КПСС и ГКП.

Гръцкото разузнаване прояви активна дейност и по други линии. Така например гръцкия железничар Ахиле Костадинис на няколко пъти постави задачи на аг. "Благо" да събере сведения за военните поделения в Свиленград, Лjubимец и Харманли и да провери има ли в Ивайловград и Крумовград съветски специалисти и какво правят там/от проверката се установи, че в двамата града е имало съветски специалисти извършващи геоложки проучвания за ураниеви руди/.

Разузнавателен интерес проявиха и някои гръцки моряци идващи на нашите пристанища. Така Никос Ленос е питал аг. "Капитанов" и друго лице има ли в България и къде много ураниеви и хромови руди. А Димитриос Воедилис поискал от инф. "Христов" карта с дълбочините по черноморското крайбрежие. Получиха се данни, че първия и втория механик на гръцкия кораб "Маркос 2" са агенти на гръцкото разузнаване. През годината гръцкото разузнаване прояви активна дейност и от центровете Орестиада и Драма, като изпращаше в страната нелегално своя агентура, както от средата на изменници на Родината така и свои граждани. Тази дейност се засилва особено много по време на унгарските събития и след тях.

През м. април 1956 год. бе заловен изменника на Родината Михайл Славов Кондакчиев, който след като избягал през март с.г. е бил подготвен от гръцкото разузнаване в Драма, снабден с фотоапарат изпратен в страната да снима важни военни, стопански обекти след което да се върне в Гърция. През юни с.г. бе заловен изменника на Родината Любомир Стайков изпратен с разузнавателни задачи от гръцкия разузнавателен център в Орестиада. Същия е бил подготвян в продължение на две години

45
102

от гръцкото и американско разузнаване.

От донесенията на аг. "Дювец" и показанията на осъдения гръцки агент Манол Бишкарров се вижда, че същия след като е изменил на Родината е бил вербован от органите на гръцкото разузнаване и върнат на наша територия с шпионски задачи. От показанията на заловените пре м. ноември 1956 год. гръцки агенти, изменници на Родината Димитър Тод. Иванов и Илия Георгиев ~~Иванов~~ се вижда, че същите са вербовани от гръцкото разузнаване и изпратени в страната ни със задачи да съберат сведения за настроението на народа във връзка с унгарските събития, да проверят има ли предвижване на войски към граници, да проверят има ли съветски войски в България и завербоват по едно лице за работа в полза на гръцкото разузнаване. С подобни задачи бяха прехвърлени същия месец и тримата гръцки граждани Шабан Мустафов Шабанов, Коста Сарандус Хараламбус и Василиус Панайтоис Милонас.

Освен това през годината гръцкото разузнаване прехвърли нелегално на наша територия три пъти своя агент Граматиков с поръчение да склони нашия аг. "Дювец" ^(Змиров) да отиде с него на гръцка територия, за среща с гръцки разузнавачи.

Като нов момент в дейността на гръцкото разузнаване през изтеклата година е това, че същото прави опити да заангажира в своя полза наши граждани отиващи на посещение в Гърция. Такъв е случая с аг. "Калипсо" към която докато е била в Гърция са се приближили гръцки разузнавачи, обработвали са я и са ѝ предложили да работи за Гърция. На Мария Наумова, която беше на посещение в Гърция при отиването ѝ в полицията за заверка на документите е било предложено да остане постоянно в Гърция. Съществуват данни, че и към други лица е подхождано по същия начин.

II. По контингента.

Към 31.XII.1956 година в отдела е установен, проучен и взет на отдет следния контингент:

установен	проучен	на О.Д.	на р-ка	на бележка
202	161	26	5	

През отчетния период оперативния състав работи главно по посетителите легацията и по новите и стари връзки на дипломатите. Общо по линията бяха засечени 352 лица, от които посетили легацията 242, лични връзки на дипломатите 65, имали връзки с гръцки дипломати в миналото 40 и търгували с Гърция 5.

По така засечените лица 150 живеят в провинцията. За тях своевременно са уведомени съответните окръзи за вземане отношение.